

ԱՐԴԱՐՈՒԹՅԱՆ ՁԱՅՆԸ

Միության ժողովոմսովետի որոշումը արտասահմանում գտնվող հայերի կամավոր վերադարձի մասին, ունի պատմական մեծ նշանակություն: Թյուրքահայաստանից մեծ թվով հայեր իր ժամանակին ստիպված են եղել տարագրվել արտասահման: Արտասահմանում գտնվող բոլոր իսկական հայրենասեր հայերը այժմ հնարավորություն ունեն վերադառնալ իրենց Հայրենիքը և ամբողջ հայ ժողովրդի հետ միասին անցնել ստեղծագործ աշխատանքի:

Ես ուրախ եմ որոշումներու մեր հղբայր-

ներին հայրենի հողում և ցանկանալ նրանց, որ նրանք որքան կարելի է շուտ զգալն սովետական մարդու ամբողջ բերկրանքը, պարծանքն ու վեհությունը, որպես Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկայի ազատ քաղաքացիներ:

Ա.ՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ստալինյան մրցանակի լաուրեատ,
ՌՍՖՍՌ և Հայկական ՍՍՌ արվեստի
վաստակավոր գործիչ, կոմպոզիտոր:

(«Սով. Հայաստան» № 260 1945 թ.)

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀՈՂԻ ՎՐԱ

Դեռ 1921 թվին, երբ ես Կ. Պոլսից մեկնեցի Վիեննա, քանդակագործական բարձրագույն կրթություն ստանալու նպատակով, իմ միակ հույսն ու երազանքն այն էր, որ ակադեմիան ավարտելուց հետո ապրեմ ու ստեղծագործեմ իմ հարազատ Հայրենիքում՝ ազատագրված Սովետական Հայաստանում:

Արտասահմանյան կյանքի կոմֆորտն ու արտաքին շքեղ փայլը ինձ երբեք չեն գրավել. ես գիտակցում էի, որ այստեղ երկրում, կառուցվում է մարդկային հասարակության բարձր ձևը հանդիսացող նոր, սոցիալիստական կյանք, տնտեսություն, կուլտուրա: Այդ նորի կառուցմանը մասնակցելու պատիվն ու հաճությն էր, որ քաջում էր ինձ դեպի իմ հարազատ հայրենի հողը:

Ակադեմիան ավարտելուց հետո, ինչպես որոշել էի, 1925 թվին, 23 տարեկան հասակում, ես եկա Սովետական Հայաստանի մայրաքաղաքը՝ Երևան, ուր մինչև օրս ապրում, ստեղծագործում եմ:

Այդ օրվանից ինձ համար, ստեղծագործական եռանդով լի երիտասարդիկ համար, սկսվեց վառ հեռանկարով պստկված մի լալն ապարեզ:

1926 թվից սկսած, թե Երևան քաղաքում և թե շրջաններում կառուցեցի մեր մեծ առաջնորդներ Լենինի և Ստալինի, ռեդուցիոն գործիչների մոնումենտներն ու պորտրետները: Մասնակցեցի Հայաստանում և Միության Վրնատրոնական քաղաքներում կազմակերպված ցուցահանդեսներին, Նյու-Յորքի ցուցահանդեսին, համամիութենական

և Եվրոպական հուշարձանների կոնկուրսներին, քանդակեցի հայ անցյալ և ներկա կուլտուրայի խոշորագույն դեմքերի, Հայրենական պատերազմի հերոս հայ ռազմիկների պորտրետներ և այլն: Այժմ ինձ հանձնարարված է կազմակերպել Հայաստանում պատմության մեջ առաջին անգամ բացվող կերպարվեստի բարձրագույն կրթական հիմնարկը՝ Գեղարվեստական ինստիտուտը:

Իմ ստեղծագործական և հասարակական գործունեության համար ես 1935 թվին Հայկական ՍՍՌ կառավարության կողմից արժանացա արվեստի վաստակավոր գործչի կոչման, ՍՍՌՄ Գերագույն Սովետի նախագահության կողմից կրկնակի շքանշանի՝ առաջինը 1939 թվին, իսկ երկրորդը՝ վերջերս Հայաստանում սովետական կարգերի հաստատման 25-ամյա փառապանծ հոբելյանի առթիվ:

Հայ արվեստագետի իդեալները կարող են միայն կենսագործվել և շունչ առնել սովետական կարգերի պայմաններում, սովետական հարազատ երկրում:

Չկա հայ կերպարվեստի այլ օջախ, քան մեր հարազատ հայրենիքը: Հայ ժողովրդի կերպարվեստը սովետական պետականության անմիջական ղեկավարության և հոգատարության ներքո ապրում է իր վերածնունդը:

Չմասնակցել անմիջականորեն այդ մեծ վերելքին, չստեղծագործել հայրենի հողի վրա, նշանակում է անմաս մնալ հայ ժողովրդի մեծ գործից: